

การพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์¹

มหาวิทยาลัยนเรศวร

คุณอนันต์ นิรมล

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รับต้นฉบับ: 17 ตุลาคม 2561 วันแก้ไข: 24 ตุลาคม 2561 วันตอบรับ: 31 ตุลาคม 2561

บทความวิจัย

การพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร และคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร (2) เพื่อออกแบบและ (3) เพื่อประเมินต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบมีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย (1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ 32 คน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ตัวแทนประชาชนจากแต่ละหมู่บ้าน (2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร 30 คน เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักวิชาการ (3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร 8 คน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน (4) ผู้เชี่ยวชาญการประเมินผลสื่อต้นแบบ 5 คน และ (5) นักท่องเที่ยว 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การใช้กระบวนการกลุ่ม การระดมสมอง และการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการอุปนัย และการใช้วิธีการทางสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบเครื่องหมายวิลคอกซัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร มีอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมดังนี้ อัตลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ อัตลักษณ์การทักทายที่เปิดเผยและจริงใจ อัตลักษณ์ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ อัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อัตลักษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับครุฑมอโนราห์ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชน ผลการคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ได้แก่ จุดชมวิวกวนไฮทอด จุดชมวิวดาผึ่ง ถ้ำมัจฉาปลาวน วัดถ้ำเก่า ถ้ำเทวดา ถ้ำฤๅษี และถ้ำสาย

(2) ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ เป็นสื่อเสมือนจริงใช้เทคโนโลยี AR (Augment Reality) แบบเต็มรูป ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์แผนที่ท่องเที่ยวเขาปู่ และสื่อวีดิทัศน์ ใช้งานผ่าน HP reveal application โดยมีคุณสมบัติด้านความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค และความเป็นไปได้ทางปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และคุณสมบัติด้านการตอบสนองกับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

(3) ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ มีผลการประเมินคุณลักษณะของสื่ออยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และมีผลการประเมินคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

(4) ผลการประเมินคุณลักษณะของสื่อและคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (± 0.87) และ 3.91 (± 0.87) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินระดับค่อนข้างมาก (3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ชุมชน

¹การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

E-mail : krittayakan@hotmail.com DOI: 10.14456/edupsu.2019.18

DEVELOPMENT MEDIA FOR CREATIVE TOURISM ACTIVITIES REFLECTING THE IDENTITY AND CULTURAL VALUES OF KLONG THA NAE, THE UPSTREAM COMMUNITY IN PHATTHALUNG PROVINCE

Krittayakan Topithak¹

Naresuan University

Khunarnan Niramol

Thaksin University

Received: 17 October 2018 Revised: 24 October 2019 Accepted: 31 October 2018

Research Article

This research aimed to 1) study the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province and select creative tourism activities reflecting the identity and values, 2) design, and 3) evaluate the prototype of media to promote creative tourism activities reflecting the identity and values. The sample was selected purposively, including 1) 32 informants (local wisdom scholars, formal leaders, informal leaders, and representatives from each village) to give important information about the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province, 2) 30 informants (stakeholders and scholars) to give important information about the selection of creative tourism activities that reflect the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province, 3) 8 informants (local wisdom scholars) to give important information about creative tourism activities that reflect the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province, 4) 5 prototype media assessment experts, and 5) 30 tourists. Data were collected through interviews, group process, brainstorming, and a questionnaire and analyzed with an inductive method and statistical methods using means, standard deviations, and the Wilcoxon sign rank test.

The findings show that 1) the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province, has its identity and cultural values in the speaking of the southern Thai dialect, eating healthy local food, showing sincere greetings, having kinship relationships, believing in supernatural phenomena, cherishing natural resources, and believing in the effect of the Nora teacher on community life. The selected creative tourism activities reflecting the identities and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province are Kuan Kai Hod viewpoint, Pha Phueng viewpoint, Mat Cha Pla Won cave, Thum Kao cave, Tevada cave, Ruesi cave, and Sai cave.

2) The prototype media to promote creative tourism activities that reflect the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province, are the virtual with full AR (Augment Reality) including the map of Khao Pu and and videos used with an HP reveal application. The media have the technical accuracy and practical possibilities between a quite high level and a high level. Furthermore, the level of response to community needs is quite high.

3) The prototype media promoting creative tourism activities that reflect the identity and cultural values of the upstream community of Klong Tha Nae, Phatthalung Province are evaluated for their features at a quite high level and for their quality at a quite high level.

4) The evaluation results of the features and quality in communication of the media are 3.87 (+0.87) and 3.91 (+0.87), which are significantly higher than the criterion level (3.50) at the statistical significance level of 0.05.

Keywords: Media to Promote Tourism, Creative Tourism, Community Identity

¹Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Krittayakan Topithak
Naresuan University E-mail : krittayakan@hotmail.com

บทนำ

ลุ่มน้ำคลองท่าแนะเป็นลุ่มน้ำย่อยของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีอาณาเขตครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอศรีบรรพต อำเภอควนขนุน และอำเภอเมืองบางส่วน มีพื้นที่ทั้งหมด 395 ตารางกิโลเมตร คลองท่าแนะมีความยาวประมาณ 42 กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัดทางทิศตะวันตก โดยมีชุมชนเขาปู่เป็นชุมชนคนต้นน้ำ (กฤษฎากาญจน์โตพิทักษ์ และคณะ, 2559) พื้นที่ของเขายู่จึงมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และด้วยลักษณะที่ตั้งของชุมชนเป็นที่ราบเชิงเขาเป็นแอ่งกระทะมีหุบเขาล้อมรอบ การคมนาคมในอดีตเป็นไปด้วยความยากลำบาก คนถิ่นดั้งเดิมเรียกว่า ชุมชนหนีนาย นับว่าเป็นข้อจำกัดในการเปิดรับความเจริญจากภายนอกทำให้ชุมชนเขาปู่มีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงธรรมชาติ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ จนมีการสั่งสมทุนทางสังคมและวัฒนธรรมจนเกิดเป็นอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีคุณค่ายิ่ง

จากการวิจัยของชัชวาล ชุมรักษา และคุณอนันท์ นิรมล (2560) ได้พัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคนน้ำป่าเขาปู่ ประกอบไปด้วยแหล่งการเรียนรู้เสมือนในรูปแบบของสื่อเสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี Augmented Reality (AR) นำเสนอแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่ต้นน้ำ และแหล่งการเรียนรู้มีชีวิต ประกอบไปด้วยฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน ได้แก่ ฐานคน ฐานน้ำ และฐานป่า แหล่งการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบสะท้อนให้เห็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำเขาปู่ พื้นที่ต้นน้ำเขาปู่นอกจากจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติแล้วยังเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ อาทิ ถ้ำ น้ำตก หน้าผา เป็นต้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาชมธรรมชาติ สำนวญถ้ำ น้ำตก และมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาปีนหน้าผาในขณะที่ยังขาดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และซึ่งจากการพัฒนาโจทย์การวิจัยโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีความต้องการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำเขาปู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีพัฒนาการมาจากการท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจกับวัฒนธรรม (Cultural tourism) และใส่ใจกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของชุมชน (Sustainable tourism) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มักถูกโยงโยกับการเล่าเรื่องกับท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหากแต่ยังสนับสนุนอัตลักษณ์ (Identity) และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนต และคณะ, 2553)

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization, UNWTO) ได้ประเมินไว้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเพิ่มขึ้นจาก 21.1 ล้านคนในปี พ.ศ. 2533 เป็น 59.6 ล้านคนในปี พ.ศ. 2550 และจะเพิ่มเป็น 133.3 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะแสวงหาทิศทางทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (new travel paradigm) ที่แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวมวลชน (Mass tourism) แบบเดิมที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจ (Sun-sea-sex tourism) (สุดแดนวิสุทธิลักษณ์ พิเชฐ สายพันธ์ อรุมา เทพละกุล และธีระ สินเดชารักษ์, 2556) การท่องเที่ยวสร้างสรรค์จึงเป็นทางเลือกที่ซึ่งเน้นความผูกพัน (Engaged) ของนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน-Guest) กับผู้ถูกท่องเที่ยว (เจ้า บ้าน-Host) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเปลี่ยนพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจาก Passive Consumer เป็น Active Consumer โดยมีกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน (ภูริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) ได้แก่ 1) การค้นหาอัตลักษณ์และทำความเข้าใจคุณค่าของวัฒนธรรม 2) การสร้างความโดดเด่นและความแตกต่าง 3) การหยั่งรู้ความต้องการของตลาดในเชิงลึก 4) การเสริมคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และ 5) การปรับเปลี่ยนกลวิธีในการพัฒนาการตลาด ดังนั้นการที่จะทำให้เกิดมิติของกิจกรรมจึงควรมีการค้นหาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนเขาปู่ และนำเสนอผ่านสื่อเพื่อส่งเสริมการเข้าถึง (Accessibility) เพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Activities) และจุดท่องเที่ยวของชุมชนคนต้นน้ำเขาปู่ (Attractions) ในรูปของการวิจัย "การพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม

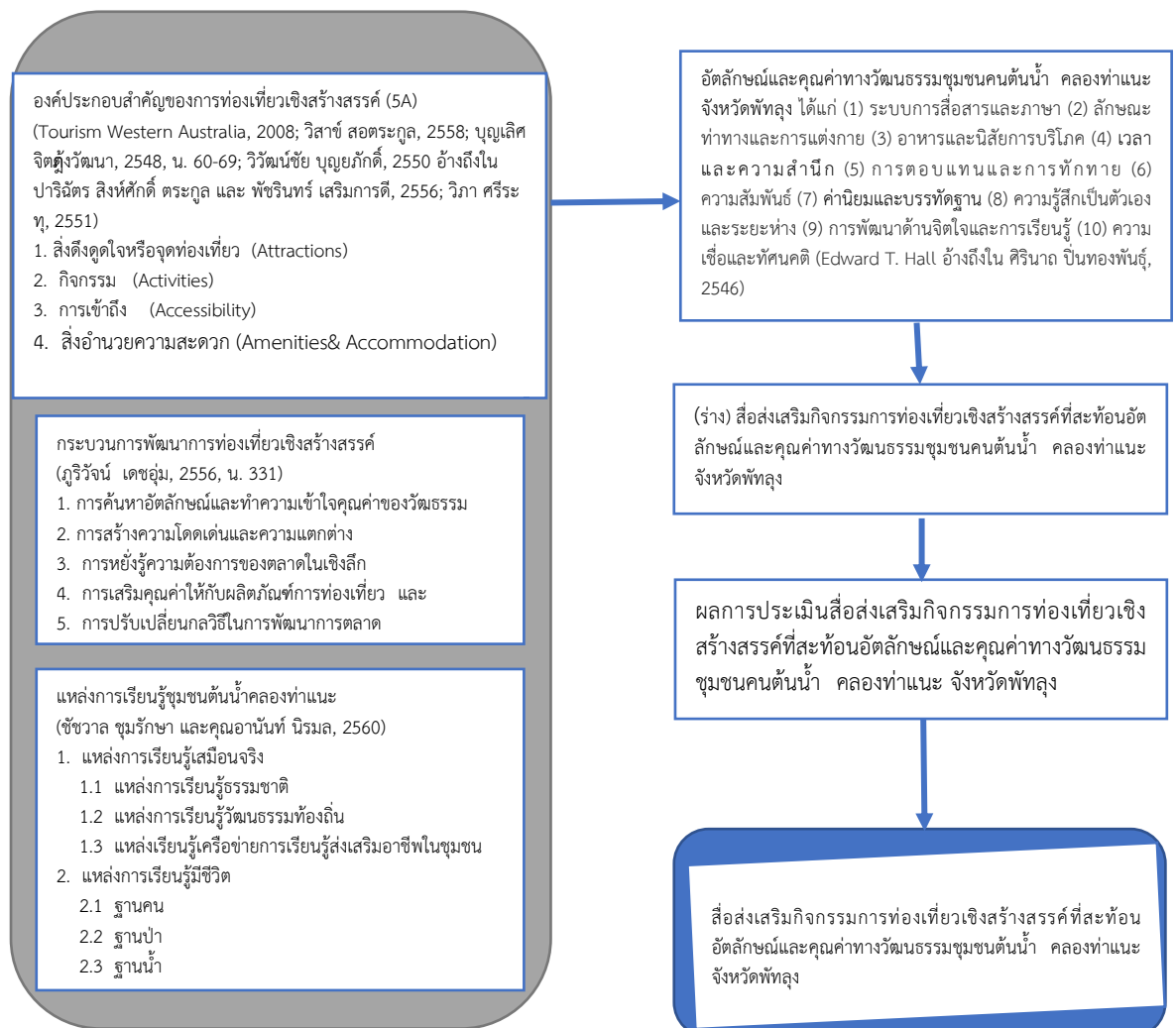
ชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง" ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของชุมชนเป้าหมายซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนคนต้นน้ำเขาปู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุงและคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อออกแบบต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อประเมินต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร และคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร แหล่งข้อมูล ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 32 คน ได้จากการเลือกแบบมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน 4 คน 2) ผู้นำที่เป็นทางการ 14 คน ได้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จากแต่ละหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน 11 คน และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน 3) ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มในชุมชน 3 คน และ 4) ตัวแทนประชาชนจากแต่ละหมู่บ้านจำนวน 11 หมู่บ้าน 11 คน

2. ข้อมูลการคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักวิชาการ 30 คน ได้จากการเลือกแบบมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน 5 คน 2) ผู้นำที่เป็นทางการ 15 คน ได้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จากแต่ละหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน 11 คน และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 4 คน 3) ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มในชุมชน 5 คน และ 4) นักวิชาการในพื้นที่ 5 คน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งได้จากการเลือกแบบมีวัตถุประสงค์โดยเป็นบุคคลที่ทราบความเป็นมาและความสำคัญของสถานที่ รวมทั้งกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง ครอบคลุมการศึกษาอัตลักษณ์ตามแนวคิดวิธีเรียนรู้ที่ทำให้ทราบถึงความแตกต่าง 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) ระบบการสื่อสารและภาษา 2) ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย 3) อาหารและนิสัยการบริโภค 4) เวลาและความสำนึก 5) การตอบแทนและการทักทาย 6) ความสัมพันธ์ 7) ค่านิยมและบรรทัดฐาน 8) ความรู้สึกเป็นตัวเองและระยะห่าง 9) การพัฒนาด้านจิตใจและการเรียนรู้ 10) ความเชื่อและทัศนคติ (Edward T. Hall อ้างถึงใน ศิรินาถ ปิ่นทองพันธุ์, 2546) ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา (ดัชนี CVI) ในมิติความสอดคล้องสัมพันธ์กัน (Relevance) และ ความชัดเจน (Clarity) อยู่ระหว่าง .60-1.00 (Shrock & Coscarelli, 2007 อ้างถึงใน กฤตยาภาณุ จิตพิทักษ์, 2558)

2. การจัดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ โดยแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเขาปู่ และแบบคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร โดยพิจารณาจากความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์สองชุดด้วยกัน ได้แก่ เกณฑ์ชุดที่ 1 อัตลักษณ์ โดยพิจารณาว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวสะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ในมิติ 1) อัตลักษณ์ของการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ 2) อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ 3) อัตลักษณ์การทักทายที่เปิดเผยและจริงใจ 4) อัตลักษณ์ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ 5) อัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ 6) อัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและห่วงหาพันพยากรธรรมชาติ 7) อัตลักษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอโนราที่มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชน และเกณฑ์ชุดที่ 2 ศักยภาพ โดยพิจารณาว่า แหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร นั้นเป็นไปตามองค์ประกอบสำคัญของการ

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ควรต้องมีให้ครบถ้วนภายในพื้นที่ ได้แก่ 1. จุดท่องเที่ยว (Attraction) (2) กิจกรรม (Activities) (3) การเข้าถึง (Access) (4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities และ Accommodation)

3. การสัมภาษณ์รายละเอียดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ครอบคลุม 1) ชื่อแหล่งท่องเที่ยว 2) ที่ตั้ง 3) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การสะท้อนอัตลักษณ์ 5) โอกาสการมีส่วนร่วมหรือร่วมสร้างของนักท่องเที่ยว และ 6) แนวทางการสร้างความผูกพันหรือความประทับใจ ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา (ดัชนี CVI) อยู่ระหว่าง .80-1.00 และมีการปรับปรุงภาษาของข้อรายการให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ใช้การวิเคราะห์อุปนัยและนำเสนอตามวิธีเรียนรู้ที่ทำให้ทราบถึงความแตกต่างไว้ 10 กลุ่ม (Edward T. Hall อ้างถึงใน ศิรินาถ ปิ่นทองพันธุ์, 2546)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ด้วยความถี่

3. การวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ใช้การวิเคราะห์อุปนัยและนำเสนอเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 การออกแบบต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

แหล่งข้อมูล ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลเพื่อสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ คือ รายงานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตรที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1

2. แหล่งข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ และการตอบสนองกับความต้องการชุมชน คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้จากการเลือกแบบมีวัตถุประสงค์ 5 คน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา และเป็นปราชญ์ชาวบ้านชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามด้วยแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ และการตอบสนองกับความต้องการชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหา (ดัชนี CVI) ในมิติความสอดคล้องสัมพันธ์กัน (relevance) เท่ากับ 1 และความชัดเจน (clarity) อยู่ระหว่าง .60-1.00

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และนำเสนอเป็นความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ ในมิติของความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ และการตอบสนองกับความต้องการชุมชนใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินต้นแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

แหล่งข้อมูล ได้แก่ นักท่องเที่ยว 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบโควต้า โดยเลือกนักท่องเที่ยวที่มีบริบทแตกต่างกัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมมิติของคุณลักษณะของสื่อ และคุณภาพของการทำหน้าที่ในการสื่อสารประเด็น (1) ที่ตั้ง (2) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การสะท้อนอัตลักษณ์ (4) โอกาสการมีส่วนร่วมหรือร่วมสร้างของนักท่องเที่ยว และ (5) แนวทางการสร้างความผูกพันหรือความประทับใจ ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหา (ดัชนี CVI) ในมิติความสอดคล้องสัมพันธ์กัน (relevance) และ ความชัดเจน (clarity) อยู่ระหว่าง .60-1.00 ทั้งสองมิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลประเมินต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ ในมิติของคุณลักษณะของสื่อ และคุณภาพของการทำหน้าที่ในการสื่อสารโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร และคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

1.1 ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

อัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร ใช้แนวคิดวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ทราบถึงความแตกต่าง 10 กลุ่ม เพื่อค้นหาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย นำเสนอเป็นความเรียง ซึ่งสรุปประเด็นที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมได้ เพียง 7 กลุ่ม ดังนี้

1. ระบบการสื่อสารและภาษา

อัตลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ โดยคนเขาปู่จะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ที่ค่อนข้างจะบริสุทธิ์กว่าจังหวัดอื่นในภาคใต้ สำเนียงและลีลาการพูดของคนเขาปู่มีลักษณะห้าวห้วนสั้น ขาดหางเสียง คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น แสดงให้เห็นถึงความจริงใจ แต่ก็เป็นที่เหตุให้ถูกมองว่าลักษณะนิสัยโผงผาง หยาบกระด้าง และไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ เมื่อเปลี่ยนสถานที่ก็มีเรื่องที่จะสื่อสารด้วยภาษาถิ่นใต้ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของตน

2. อาหารและนิสัยการบริโภค

อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ เขาปู่ยังมีวัฒนธรรมอาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ อาทิ น้ำเคยอดห้วย หนำไร่ และน้ำพริกวิถีคนเขิงเขา

3. การตอบแทนและการทักทาย

อัตลักษณ์การทักทายที่เปิดเผยและจริงใจ การตอบแทนและการทักทายของคนเขาปู่สะท้อนความสนิทสนมด้วยการเรียกหรือขานชื่อดัง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความจริงใจ และตอบแทนด้วยการแสดงออกถึงการยอมรับ อาทิ การให้ความร่วมมือ การยิ้มแย้มแจ่มใส และจนถึงระยะของการแสดงออกด้วยคำพูด และการถูกเนื้อต้องตัวที่แสดงถึงความรักและเอื้ออาทรกรณีพิเศษเดียวกัน เป็นต้น

4. ความสัมพันธ์

อัตลักษณ์ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ คนเขาปู่มีความสัมพันธ์ระบบเครือญาติหรือความมีที่มานั้นเป็นหนึ่งในเดียว โดยยึดถือตำนานแห่งขุนเขา "เขาปู่เขาย่า" วรรณกรรมมุขปาฐะที่มีบทบาทสร้างความสัมพันธ์อันที่เครือญาติและลักษณะพื้นที่ที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราบเชิงเขา เป็นแอ่งกระทะ หุบเขาล้อมรอบ การคมนาคมในอดีตเป็นไปด้วยความยากลำบาก คนท้องถิ่นดั้งเดิมเรียกว่า "ชุมชนหีนาย" จึงทำให้การไปมาหาสู่กันกับคนนอกชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก การก่อตั้งครอบครัวจึงจำกัดอยู่ภายในชุมชน

5. ค่านิยมและบรรทัดฐาน

อัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ คนเขาปู่มีความผูกพันกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ "ตาปู่" ถือเป็นสิ่งเคารพนับถือและบูชา ชุมชนใช้ผีตัวแทนแห่งบรรพชน เป็นกุศโลบายอันแยบยลที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนให้อยู่ในกฎระเบียบ ข้อตกลงของชุมชน ยึดมั่นในความดีงาม รวมทั้งยึดมั่นกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

6. การพัฒนาด้านจิตใจและการเรียนรู้

อัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ คนเขาปู่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ เรียนรู้ที่จักอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เคารพและหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากลักษณะพื้นที่ที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราบเชิงเขา เป็นแอ่งกระทะ หุบเขาล้อมรอบ การคมนาคมในอดีตเป็นไปด้วยความยากลำบาก การแลกเปลี่ยนผลผลิตกับชุมชนภายนอกเป็นไปได้อย่าง วิถีชีวิตของคนเขาปู่ตั้งแต่ครั้งอดีตตราบนานจนปัจจุบันจึงพึ่งพิงกับผลผลิตจากทรัพยากรป่าไม้แห่งเทือกเขาบรรทัด เช่น ไม้เนื้อดี หวาย ครั่ง น้ำผึ้งป่า และผลหมากรากไม้พื้นถิ่นจากสวนสมรมในการดำรงชีวิต ป่าไม้จึงเป็นมรดกอันล้ำค่าของชุมชน สะท้อนได้จาก "ประเพณีการบวชป่า" ที่ชุมชนสืบทอดมาจากบรรพชน

7. ความเชื่อและทัศนคติ

อัตลักษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอนโหราที่มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชน เขาปู่เป็นกลุ่มนิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ทั้งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโนราโรงครูและโนรา นาฏกรรมที่สืบสืบทอดจากผู้คนเชิงเขาบรรทัด พัทลุงที่นำมาซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอนโหราที่มีผลต่อการดำรงชีวิต อาทิ เชื่อว่าให้หายจากโรคได้ เชื่อว่าสามารถช่วยเหลือให้สมปรารถนา ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

1.2 ผลการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง

ตาราง 1 ผลการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง

หมู่ที่	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	เกณฑ์ชุดที่ 1 อัตลักษณ์							เกณฑ์ชุดที่ 2 ศักยภาพ				ลำดับความพร้อม
			1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	
หมู่ที่ 1 บ้านโพธิ์เล	- น้ำตกเหวี่ยงทอง	- เดินป่าศึกษาธรรมชาติ - เทียนน้ำตก ดูนก - ชมพรรณไม้ - ชมทิวทัศน์ - ถ่ายภาพ						/	/	/				1/2
หมู่ที่ 2 บ้านไสประดู่	- ถ้ำลอด - ถ้ำสาย	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ - ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ - นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์					/	/	/	/	/	/	/	1/2 (1) 2/4

หมู่ที่	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	เกณฑ์ชุดที่ 1 อัตลักษณ์							เกณฑ์ชุดที่ 2 ศักยภาพ				ลำดับความพร้อม
			1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	
หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งยุง	- อ่างเก็บน้ำวังเลน	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ								/	/	/		-/3
หมู่ที่ 6 บ้านเหวียงงาม	- จุดชมวิวกวนโขทด	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ					/	/		/	/	/	/	(1)
หมู่ที่ 7 บ้านเขาป่าแห้ว	- ศาลทวดแห้ว	- นมัสการเจ้าแม่กวนอิม												2/4
หมู่ที่ 8 บ้านป่าตอ	- ศาลทวดแห้ว	- นมัสการทวดแห้ว					/			/		/		1/2
หมู่ที่ 9 บ้านในวัง	- น้ำตกพญานคร	- ศึกษาธรรมชาติ						/		/	/			1/2
	- ถ้ำถาชี	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ						/		/	/	/	/	(1)
		- ศึกษาธรรมชาติ					/	/		/	/	/	/	2/4
		- นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์												
หมู่ที่ 11 บ้านเขาปู่	- อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า	- ศึกษาธรรมชาติ												(3)
	- ถ้ำมัจฉาปลาวน	- ชมพรรณไม้ ดูปลา												1/4
	- จุดชมวิวม้าง	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ						/		/	/	/	/	(3)
		- ศึกษาธรรมชาติ						/		/	/	/	/	1/4
	- ถ้ำน้ำถ้ำมิด	- ชมวิวม้าง ทิวทัศน์ถ่ายภาพ												1/1
	(สำนักสงฆ์ถ้ำเพชร)	- ศึกษาธรรมชาติ						/		/				1/1
	- ถ้ำเทวดา	- ชมทิวทัศน์ถ่ายภาพ												(2)
		- ศึกษาธรรมชาติ ชมทิวทัศน์					/	/		/	/	/		2/3
	- วัดถ้ำเก่า	- ถ่ายภาพนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์												(2)
	(พระสามพี่น้อง)	- ศึกษาธรรมชาติ ชมทิวทัศน์					/	/		/	/	/		2/3
	- ถ้ำรีนิมิตร (ถ้ำตาปู่)	- ถ่ายภาพนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์												2/1
		- ศึกษาธรรมชาติ ชมทิวทัศน์					/	/		/				2/1
		- ถ่ายภาพ นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์												

ตาราง 1 ผลจากการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ที่จะนำไปพัฒนาเป็นสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง มีดังนี้ กลุ่มที่อยู่ลำดับแรก ได้แก่ ถ้ำสาย จุดชมวิวกวนโขทด ถ้ำถาชี กลุ่มที่อยู่ลำดับที่สอง ได้แก่ ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่า และกลุ่มที่อยู่ลำดับที่สาม ได้แก่ ถ้ำมัจฉาปลาวน จุดชมวิวม้าง รวมเป็น 7 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง

เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มตามลักษณะกิจกรรม สามารถแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำมัจฉาปลาวน จุดชมวิวม้าง และจุดชมวิวกวนโขทด และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ได้แก่ ถ้ำสาย ถ้ำถาชี ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่า โดยเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ และอัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำสาย ถ้ำถาชี ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่า และจุดชมวิวกวนโขทด ส่วนถ้ำมัจฉาปลาวน จุดชมวิวม้างจัดเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

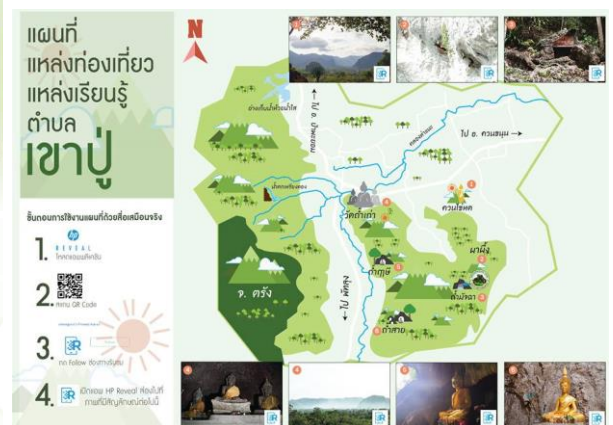
ตอนที่ 2 ผลการออกแบบต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง

ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง โดยวิเคราะห์จากรายงานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่เชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ที่ได้รับการคัดเลือก 7 แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถ้ำสาย จุดชมวิวควนไช่หาด ถ้ำฤาษี ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่า ถ้ำมัจฉาปลาวันจุดชมวิวผาผึ้ง

เมื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้เป็นช่องทางการเผยแพร่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง พบว่า ลักษณะสื่อควรนำเสนอเป็นเรื่องราวกิจกรรม และให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งตรงกับลักษณะของสื่อเสมือนจริงใช้เทคโนโลยี AR (Augment Reality) โดยมีองค์ประกอบหลักเหมือนกันในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

1. สื่อสิ่งพิมพ์แผนที่ท่องเที่ยวเขาปู่เพื่อนำเสนอมาร์กเกอร์

2. สื่อวีดิทัศน์ 7 เรื่อง ซึ่งใช้งานผ่าน HP reveal application เพื่อนำเสนอที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว และลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม/ร่วมสร้างเพื่อให้เกิดความผูกพันหรือความประทับใจ มีรายละเอียดดังนี้



ภาพ 2 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวเขาน้ำพุ 2 โดยมีผลการตรวจสอบเชิงเทคนิคจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายคุณสมบัติของสื่อ (n=7)

สื่อส่งเสริมกิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ความถูกต้องเหมาะสมเชิง เทคนิค			ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ			การตอบสนองกับความ ต้องการของชุมชน		
	$\bar{x}$	SD	แปล ความหมาย	$\bar{x}$	SD	แปล ความหมาย	$\bar{x}$	SD	แปล ความหมาย
ถ้าสาย	4.57	0.57	มาก	4.37	0.72	ค่อนข้างมาก	4.40	0.56	ค่อนข้างมาก
จุดชมวิวกว๊านพะเยา	4.67	0.61	มาก	4.67	0.48	มาก	4.40	0.56	ค่อนข้างมาก
ถ้าภาษี	4.53	0.63	มาก	4.50	0.57	มาก	4.43	0.68	ค่อนข้างมาก
ถ้าเทศา	4.50	0.63	มาก	4.33	0.66	ค่อนข้างมาก	4.47	0.63	ค่อนข้างมาก
ถ้าเก่า	4.43	0.50	ค่อนข้างมาก	4.40	0.50	ค่อนข้างมาก	4.37	0.61	ค่อนข้างมาก
ถ้ามีฉาบปลาวาน	4.23	0.68	ค่อนข้างมาก	4.43	0.57	ค่อนข้างมาก	4.33	0.61	ค่อนข้างมาก
จุดชมวิวกว๊านพะเยา	4.37	0.61	ค่อนข้างมาก	4.53	0.51	มาก	4.43	0.50	ค่อนข้างมาก

ตาราง 2 คุณสมบัติของสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร พบว่า คุณสมบัติด้านความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (± 0.61) และความเป็นไปได้ทางปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 (± 0.51) อยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และคุณสมบัติด้านการตอบสนองกับความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 (± 0.50) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตอนที่ 3 ผลการประเมินต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายคุณลักษณะของสื่อ (n=30)

คุณลักษณะของสื่อ	$\bar{x}$	SD	แปลความหมาย
1. การใช้งานได้สะดวก	4.00	1.08	ค่อนข้างมาก
2. การเข้าไปใช้ระบบได้พร้อมๆกันในเวลาเดียวกัน	3.77	0.97	ค่อนข้างมาก
3. มาร์กเกอร์ตอบสนองได้ตามเวลาที่เหมาะสมสามารถเชื่อมต่อการแสดงผลวิดีโอได้	3.87	0.97	ค่อนข้างมาก
4. มาร์กเกอร์เชื่อมต่อแสดงผลวิดีโอได้อย่างราบรื่น	3.90	1.00	ค่อนข้างมาก
5. วิดีโอตอบสนองได้ตามเวลาที่เหมาะสม	3.87	0.97	ค่อนข้างมาก
6. การแสดงผลวิดีโอราบรื่นไม่ติดขัด	3.77	0.97	ค่อนข้างมาก
7. สื่อทำให้ท่านรู้สึกมีประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.87	0.94	ค่อนข้างมาก
8. ข้อความบรรยายสื่อสารให้รับรู้เกี่ยวกับกิจกรรม/แหล่งท่องเที่ยว	3.73	0.98	ค่อนข้างมาก
9. แผนที่สื่อสารที่ตั้งโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวได้	4.00	1.05	ค่อนข้างมาก
10. แผนที่สื่อสารลักษณะหรือจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวได้	4.00	1.05	ค่อนข้างมาก
รวม	3.88	0.87	ค่อนข้างมาก

ตาราง 3 คุณลักษณะของสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง โดยรวมมีผลการประเมินเท่ากับ 3.88 (± 0.87) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คุณลักษณะของสื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้งานได้สะดวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (± 1.08) แผนทีสื่อสารที่ตั้งโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (± 1.05) และสื่อสารลักษณะหรือจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (± 1.05) ผลการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายคุณภาพของการทำหน้าที่ในการสื่อสารของสื่อ (n=30)

คุณลักษณะของสื่อ	$\bar{x}$	SD	แปลความหมาย
1. สื่อสามารถสื่อสารที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว	4.10	1.03	ค่อนข้างมาก
2. สื่อสามารถสื่อสารสภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว	3.87	0.97	ค่อนข้างมาก
3. สื่อสามารถสื่อสารลักษณะของกิจกรรมท่องเที่ยว	3.90	1.03	ค่อนข้างมาก
4. สื่อสามารถสื่อสารถึงอัตลักษณ์การรู้จักและหวงแหนธรรมชาติของคนต้นน้ำคลองท่าแนะ	3.90	0.96	ค่อนข้างมาก
5. สื่อสามารถสื่อสารถึงอัตลักษณ์การเคารพสิ่งเหนือธรรมชาติของคนต้นน้ำคลองท่าแนะ	3.80	1.00	ค่อนข้างมาก
6. สื่อสามารถสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้	3.83	0.99	ค่อนข้างมาก
7. สื่อสามารถสื่อสารให้ท่านเห็นโอกาสในการร่วมกิจกรรมหรือสร้างกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวได้	3.97	1.03	ค่อนข้างมาก
8. สื่อสามารถสื่อสารให้ท่านประทับใจกับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้	3.90	1.06	ค่อนข้างมาก
รวม	3.91	0.87	ค่อนข้างมาก

ตาราง 4 คุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง โดยรวมมีผลการประเมินเท่ากับ 3.91 (± 0.87) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คุณลักษณะของสื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สื่อสามารถสื่อสารที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (± 1.03) ผลการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสื่อ และคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อกับเกณฑ์การประเมินระดับค่อนข้างมาก (3.50)

ผลการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ความพึงพอใจ	n	mean	sum of	Z	p
			-3.50		rank	rank		
คุณลักษณะของสื่อ	3.87	0.87	negative ranks	7 ^a	17.36	121.50	-2.078*	.019
	3.50	0.00	positive ranks	22 ^b	14.25	313.50		
			Ties	1 ^c				
คุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อ	3.91	0.87	negative ranks	5 ^a	22.00	110.00	-2.328*	.010
	3.50	0.00	positive ranks	24 ^b	13.54	325.00		
			Ties	1 ^c				

*p<.01 ^aผลการประเมิน<3.50 ^b ผลการประเมิน>3.50 ^c ผลการประเมิน=3.50

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสื่อ และคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อกับเกณฑ์การประเมินระดับค่อนข้างมาก (3.50) พบว่า ผลการประเมินคุณลักษณะของสื่อและคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $3.87 (\pm 0.87)$ และ $3.91 (\pm 0.87)$ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์การประเมินระดับค่อนข้างมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง มีอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมดังนี้ อัตลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ อัตลักษณ์การตกท่ายที่เปิดเผยและจริงจัง อัตลักษณ์ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ อัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อัตลักษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอนราที่มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาอัตลักษณ์ที่เรียนรู้จากความแตกต่าง 10 กลุ่ม Edward T. Hall (อ้างถึงในศิรินาถ ปิ่นทองพันธุ์, 2546) ได้แก่ (1) ระบบการสื่อสารและภาษา (2) ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย (3) อาหารและนิสัยการบริโภค (4) เวลาและความสำนึก (5) การตอบแทนและการตกท่าย (6) ความสัมพันธ์ (7) ค่านิยมและบรรทัดฐาน (8) ความรู้สึกเป็นตัวเองและระยะห่าง (9) การพัฒนาด้านจิตใจและการเรียนรู้ (10) ความเชื่อและทัศนคติ และอัตลักษณ์ของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ดังกล่าวมีทั้งอัตลักษณ์ที่จับต้องได้ ได้แก่ อาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่ากับสุขภาพ และอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ อัตลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ อัตลักษณ์การตกท่ายที่เปิดเผยและจริงจัง อัตลักษณ์ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ อัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อัตลักษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับครุหมอนราที่มีผลต่อการดำรงชีวิตชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ (2558) ที่ทำการวิจัยอัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วพบว่า มีทั้งอัตลักษณ์ที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ อัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องได้ของชุมชนเมืองโบราณ อุทอง ได้แก่ (1) มีผังเมืองโบราณเป็นรูปวงรี มีคูน้ำคันดินล้อมรอบสภาพภูมิศาสตร์ด้านหนึ่งเป็นภูเขาอีกด้านหนึ่ง เป็นน้ำ (2) มีหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาแรกเริ่ม (3) มีโบราณสถาน เช่น เจดีย์ วัด (4) มีโบราณวัตถุ เช่น พระพุทธรูปสมัยทวารวดี ธรรมจักร ลูกปัด (5) มีมรดกทางธรรมชาติ คือสวนหินธรรมชาติพุนางนาค ส่วนอัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องไม่ได้ ได้แก่ (1) มีประเพณีตักบาตรเทโว-โรหณะ ณ วัดเขาทำเทียม (2) มีประเพณีลอยกระทงสวรรค์ 12 นักษัตร ณ วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (3) มีเทศกาลกินเจและงานจิวของชาวไทยเชื้อสายจีน (4) มีพิธีกรรมไหว้ผีเจ้านาย ผีเทวดาและงานประเพณีแห่ธงสงกรานต์ของลาวครั้ง (5) มีประเพณี วัฒนธรรมชาติพันธุ์ 5 ชนเผ่าอุทอง ได้แก่ ไทยพื้นถิ่น ไทยจีน ไทยเวียงไทยทรงดำ และลาวครั้ง

2. ผลการคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ได้แก่ จุดชมวิวควนไข่หัด จุดชมวิวผาผึ้ง ถ้ำมัจฉาปลาวน วัดถ้ำเก่า ถ้ำเทวดา ถ้ำถาชี และถ้ำสาย แหล่งท่องเที่ยวที่เชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ที่ได้รับการคัดเลือก เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มตามลักษณะกิจกรรมสามารถแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำมัจฉาปลาวน จุดชมวิวผาผึ้ง และจุดชมวิวควนไข่หัด และกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ได้แก่ ถ้ำสาย ถ้ำถาชี ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่า โดยเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ค่านิยมและบรรทัดฐานเชื้อสิ่งเหนือธรรมชาติ

และอัตลักษณ์ ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ถ้ำสาย ถ้ำฤาษี ถ้ำเทวดา วัดถ้ำเก่าและจุดชมวิวกวนโข่หุด ส่วนถ้ำมัจฉาปลาวน จุดชมวิวกาฬผิงจัดเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านจิตใจและการเรียนรู้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวจะสะท้อนเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้อย่างจริงจัง (Richards and Raymond, 2000, 2006 อ้างถึงในกรวิวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมศักดิ์ ขุนพล (2558) ที่พบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนเกาะยอสามารถนำไปสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยวได้ (เสริมศักดิ์ ขุนพล, 2558) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิรมล ขมหวาน (2557) ที่พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชนตลาดโบราณบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชนที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่สืบต่อกันมาจนเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชนสามารถนำมาเป็นทุนในการพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคตได้

3. ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง เป็นสื่อเสมือนจริงใช้เทคโนโลยี AR (Augment Reality) แบบเต็มรูปแบบประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์แผนที่ท่องเที่ยวเขาปู่ และสื่อวีดิทัศน์ ใช้งานผ่าน HP reveal application โดยมี คุณสมบัติด้านความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค และความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ อยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และคุณสมบัติด้านการตอบสนองกับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีผลการประเมินคุณลักษณะของสื่อและคุณภาพในการทำหน้าที่การสื่อสารของสื่อจากนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และมีค่าสูงกว่าเกณฑ์การประเมินระดับค่อนข้างมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการพัฒนาสื่อได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นของชุมชนจากการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากชุมชน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ และตัวแทนประชาชนจากแต่ละหมู่บ้าน ทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์อัตลักษณ์และคัดเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่คำนึงถึงวิธีการเรียนรู้อัตลักษณ์จากความแตกต่างตามแนวคิดของ Edward T. Hall (อ้างถึงใน ศิรินาถ ปิ่นทองพันธุ์, 2546) ได้แก่ ระบบการสื่อสารและภาษา ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย อาหารและนิสัยการบริโภค เวลาและความสำนึก การตอบแทนและการทักทาย ความสัมพันธ์ ค่านิยมและบรรทัดฐาน ความรู้สึกเป็นตัวเองและระยะห่าง การพัฒนาจิตใจและการเรียนรู้ และความเชื่อและทัศนคติ และเกณฑ์จากองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ จุดท่องเที่ยว กิจกรรม การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก (วิภา ศรีระทุ, 2551; Tourism Western Australia, 2008 ; วิสาข์ สอดตระกูล, 2558) จึงเป็นกิจกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุงอย่างแท้จริง รวมทั้งการคัดสรรเลือกใช้พลังของเทคโนโลยีเสมือนจริงสร้างสรรค์สื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีการประเมินสื่อทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับประสบการณ์ตรงผ่านเทคโนโลยีเสมือนจริงซึ่งสามารถโต้ตอบกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างดีโดยไม่จำเป็นต้องไปสถานที่จริง (วสันต์ เกียรติแสงทอง พรหมพล พรหมมาศ และอนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ, 2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องของ อาทิจ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ควรนำต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง ไปใช้ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้แพร่หลาย ทั้งนี้เพื่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนในระบบและนอกระบบทดลองใช้สื่อส่งเสริมการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นการขยายผลและเผยแพร่ส่งเสริมการใช้สื่อให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดสรรในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมนโยบายท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นรูปธรรม และคำนึงถึงการรักษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเยาวชนนักสื่อสารส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อดิจิทัลทั้งนักเรียนในระบบโรงเรียนและนอกระบบ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาสื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นโดยการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพจนมีความพร้อม

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎาภาณุจน์ โตพิทักษ์. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: เจริญทองการพิมพ์.
กฤษฎาภาณุจน์ โตพิทักษ์ วรินทร์ เบญจศรี วินัส ศรีศักดิ์ดา จินตนา กลิ่นนัท เสาวรส ยิ่งวรรณ คุณอนันท์ นิรมล และศิริรัตน์ สีนประจักษ์ผล. (2559). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชนลุ่มน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพิจิตร*. กรุงเทพฯ : สกว.

ชัชวาล ชุมรักษาและคุณอนันท์ นิรมล. (2560). *การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน "คนน้ำป่าเขาปู่" เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำ*. กรุงเทพฯ : สกว.

นิรมล ขมหวาน. (2557). "อัตลักษณ์ของชุมชนตลาดโบราณบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ" *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*. 14(1), 125-144.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. (2556). "การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดน และบ้านโดนพานัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล" *สุทธิปริทัศน์*. 27(83), 97-112.

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด พันธุ์อาจ ชันรัตน์ มุทริกา พฤษภาพงษ์ และธนพนธ์ ตั้งตระกูล. (2553). *ระบบนวัตกรรมรายงานสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ภูริวัจน์ เดชอุ่ม. (2556). "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรอบแนวคิดสู่แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย" *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากรฉบับภาษาไทย*. 33(2), 331-366.

วสันต์ เกียรติแสงทอง พรชัยพล พรหมมาศ อนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ (2552). *การศึกษาเทคโนโลยีออกเมนต์เตดเรียลลิตี้: กรณีศึกษาพัฒนาเกมส์ "เมมการ์ด"*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

วิภา ศรีระทุ. (2551). *ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อจังหวัดเพชรบูรณ์*. สารนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิสาข์ สอดตระกูล. (2558). *Service Design Force - สร้างพลังใหม่ให้กับการท่องเที่ยวเมืองน่าน*. Retrieved October 25, 2015 From https://www.academia.edu/9370582/5_As_of_Tourism_Development_Nov08

- ศิรินาถ ปิ่นทองพันธ์. (2546). *การรับรู้และการสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวใต้ของนักศึกษาภาคใต้ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.บ. (สาขาวิชาวาทวิทยาภาควิชาวาทวิทยและสื่อสารการแสดง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ พิเชฐ สายพันธ์ อรุมา เตพละกุล และธีระ สินเดชารักษ์. (2556). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
- เสริมศักดิ์ ชุนพล. (2558). การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความเชื่อของชุมชนเกาะยอ *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 28(3), 82-103.
- อินทรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2558). "อัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทงจังหวัด สุพรรณบุรี" *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย* 8(3), 511-523.
- Richards, G., & Wilson, J., 2006: *Tourism, creativity and development*, Unpublished mimeo paper.
- Tourism Western Australia. (2008). *Five A's of Tourism*. Retrieved October 25, 2012. from <http://www.tcdc.or.th/articles/others/21952/?lang=en#Service-Design-Force>